

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma

Miska Kosonen

YKSITYISYYDENSUOJA SOSIAALISESSA MEDIASSA

Opinnäytetyö
Lokakuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Lokakuu 2015
Liiketalouden koulutusohjelma

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
p. (013) 260 6700

Tekijä
Miska Kosonen

Nimeke
Yksityisyydensuoja sosiaalisessa mediassa

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön aiheeksi valikoitui yksityisyyden suoja sosiaalisessa mediassa. Päämääränä oli selvittää, mitä tarkoitetaan sosiaalisella medialla, kuinka laajaa suojaa käyttäjä nauttii käyttäessään sosiaalisen median palveluita sekä mitä uhkia yksityisyyden suojaa kohtaan voi aiheutua. Sosiaalisen median palvelut ja niitä käyttävät alustat kehittyvät jatkuvasti. Tämä kehitys on mahdollistanut tietojen tehokkaan keräämisen ja luovuttamisen viranomaisten lisäksi yksityishenkilöiden käytettäväksi. Se määrittää julkisen ja yksityisen elämän rajaa aivan uudella tavalla.

Opinnäytetyön toteutusmuoto on lainopillinen tutkimus. Työn aineistona on käytetty yksityisyyden suojaa sekä henkilötietoja koskevia lakeja, asetuksia, oikeuskirjallisuutta, sekä internetlähteitä. Oikeustapaukset toivat esille konkreettisia esimerkkejä käytännöstä.

Sosiaalisen median käyttäjä törmää internetissä lukuisiin erilaisiin palveluihin, joihin hän oman harkintansa mukaan syventyy. Käyttäjähdot määrittävät palvelulle ominaiset kehykset kuitenkin perustajamaan lakia noudattaen. Käyttäjää turvaavat lukuiset säännökset, jotka määritetään yleensä jo laissa. Nämä säännökset näkyvät käyttäjän oikeuksina sekä niitä täydentävinä toisten osapuolten velvollisuuksina. Yksityisyyden suoja on vasta viime vuosikymmeninä saanut rinnalleen tietotekniikan tuomat haasteet, joten suojauksen ajantasaisuus, niin laissa kuin käyttäjähdoissakin, tulee olemaan elintärkeää käyttäjien luottamuksen säilyttämiseksi.

Kieli
suomi

Sivuja 31
Liitteet 1
Liitesivuja 1

Asiasanat
yksityisyydensuoja, sosiaalinen media, henkilötiedot, lainopillinen tutkimus

THESIS
October 2015
Degree programme in Business
Economics

Karjalankatu 3
FI 80200 JOENSUU
tel. +358-13-260-6700

Author
Miska Kosonen

Title
Privacy protection in social media

Abstract

Subject of this thesis is privacy protection in social media. The main function was to find out what social media actually is and how reliable the protection of personal data can be, especially when they are under a threat. Social media services and applications are constantly evolving. This development has enabled powerful data collection and extradition not only for the use of authorities, but also for the average citizen. It re-defines where the line of public and private life goes today.

The implementation of the thesis is legal research. As literature I mostly used different laws, acts, law oriented books and reliable internet sources. Also legal cases opened the practical side of the subject.

User of the social media is going to face different kind of services and interests in which he is going to deepen in or not. The main features and restrictions of a service are often described in the user conditions and they are also tied with the law of the host country. These conditions provides vital rights for the user and in contrary, necessary obligations for the registrar. Last few decades have shown that personal privacy is under a heavy evaluation as the information technology keeps growing fast. For maintaining people's trust in decent privacy, it's very important for governments and social network controllers to keep up with the modern technology.

Language
finnish

Pages 31
Appendices 1
Pages of Appendices 1

Keywords
privacy protection, social media, personal information, legal research

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Sosiaalinen media ja keskeinen lainsäädäntö	7
2.1	Uudenlainen verkostopalvelu	7
2.2	Erilaiset palvelut.....	8
2.3	Perustuslaki tukee käyttäjän oikeuksia.....	9
2.4	Henkilötietolaki suojaa tietojen käsittelyä	10
2.5	Tietoyhteiskuntakaari.....	10
2.6	Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä.....	11
3	Yksityisyys sosiaalisessa verkossa	11
3.1	Yksityisyyden käsite	11
3.2	Luottamuksellinen viestintä.....	11
3.3	Viestinnällinen sananvapaus ja lähdesuoja	12
3.4	Evästeiden käyttö	13
4	Henkilötiedot ja henkilökisteri	13
4.1	Henkilötiedot ja verkkoidentiteetti.....	13
4.2	Henkilökisteri ja rekisteriseloste.....	15
4.3	Henkilötietojen käsittelyn vaiheet.....	15
4.4	Rekisteröity ja rekisterinpitäjä.....	17
4.5	Rekisterinpitäjän velvoitteet	17
4.6	Rekisteröidyn oikeudet	19
5	Sosiaalisen median valvonta ja vastuukysymykset	19
5.1	Taustatietoa	19
5.2	Tietosuojavaltuutettu.....	20
5.3	Verkkopoliisi	22
5.4	Viestintävirasto	23
5.5	Tietomurto	23
5.6	Viestintäsalaisuuden loukkaus	24
5.7	Luvaton käyttö	25
5.8	Identiteettivarkaus	25
5.9	Henkilökisteririkos ja -rikkomus	25
5.10	Kunnianloukkaus.....	26
5.11	Viestintärauhan rikkominen	27
6	Pohdinta.....	27
	Lähteet	30

1 Johdanto

Internetin käytön yleistymisen on ollut varsin noususuuntainen. Taulukosta 1 käy ilmi, kuinka 16–89-vuotiaat suomalaiset käyttävät internetiä ja sosiaalisen median palveluita:

Taulukko 1. (Tilastokeskus, 2014)

Korjattu 25.11.2014 . Korjatut kohdat on merkitty punaisella.								
	Käyttänyt internetiä viimeisten 3 kk aikana	Käyttää internetiä yleensä useita kertoja päivässä	Käyttänyt verkkopankkia viimeisten 3 kk aikana	Ostanut tai tilannut jotain verkon kautta viimeisten 3 kk aikana	Seurannut jotain yhteisöpalvelua viimeisten 3 kk aikana	Käyttänyt internetiä matkapuhelimella muualla kuin kotona tai työpaikalla viimeisten 3 kk aikana	Käyttänyt matkapuhelimella pikaviestipalvelua viimeisten 3 kk aikana	Käyttänyt internetiä työn etsintään tai työpaikkahakemuksen lähettämiseen viimeisten 3 kk aikana
	% -osuus väestöstä							
16-24	99	89	79	63	93	87	88	60
25-34	100	90	98	72	82	81	64	45
35-44	100	84	98	70	72	76	42	33
45-54	96	68	92	59	46	59	27	23
55-64	90	56	83	33	31	38	13	9
65-74	68	34	61	20	15	16	2	1
75-89	28	10	22	4	3	2	0	0
Miehet	89	68	82	49	49	43	35	25
Naiset	84	61	77	48	52	40	34	26
Yhteensä 16–89	86	64	80	48	51	54	34	25
Yhteensä 16–74	92	70	87	53	56	59	38	28

16–64-vuotiaista on käyttänyt internetiä vähintään 90 % koko ikähaarukasta. Yhteisöpalveluiden käytössä ikäjakauma painottuu selvemmin nuoremman polven puolelle, sillä alle 44 -vuotiaista yli 70 % on käyttänyt palveluita, kun taas 45 -vuotiaiden ikäluokan jälkeen käyttäjämäärä tippuu alle puoleen tarkasteltaessa viimeisten kolmen kuukauden ajanjaksolla tapahtunutta käyttöä. (Tilastokeskus, 2014.) Lisäksi Euroopan komission julkaisun 6/2011 mukaan vain noin neljäsosa EU:n sosiaalisen median käyttäjistä kokee henkilötietojensa olevansa asianmukaisesti suojattuna. Julkaisussa internetin käyttäjistä yli 40 % arvelevat, että heiltä on pyydetty tarpeettoman paljon henkilötietoja. Myöskään tietosuojaviranomaistoiminta ei ollut eurooppalaisten tiedossa kovin hyvin,

sillä vain noin kolmasosa heistä ylipäättään tiesi kansallisen tietosuojavaltuutetun olemassaolosta.

Sosiaalinen eli yhteisöllinen media on maailmanlaajuisesti melko tuore ilmiö. Se on tuonut uusia perspektiivejä keskinäiseen kanssakäymiseemme, työn tekemiseen ja ajanviettoon. Yhteisöllinen media ei ole kenenkään omaisuutta, vaan yksilöiden ja yhteisöjen iso toimintakenttä. Mahdollisuudet vaikuttamiseen ovat erinomaiset, mutta sen myötä myös uhat. Jokainen on velvollinen sosiaalisen median palveluita käyttäessään ensin tiedostamaan oman toiminnan tarkoitukset ja sen jälkeen ottamaan vastuun toiminnan seurauksista. (Aaltonen-Ogbeide, Saastamoinen, Rainio & Vartiainen 2011, 9.) Palvelut sosiaalisessa mediassa perustuvat sopimussuhteisiin, mutta niihin sovelletaan paljon yksityisyyttä ja henkilötietoja suojaavaa lainsäädäntöä (Pesonen 2013, 17).

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli antaa lukijalle lainopillista katsausta sosiaalisen median toimijoista, sekä kuinka yksityisyydensuoja rakentuu niiden ympärille. Lisäksi työ tarkoituksena oli auttaa toimijoita noudattamaan omaan toimintaansa liittyvää sääntelyä ja näin ennakoimaan yksityisyydensuojan loukkaukset. Työ on tarkoitettu sosiaalisen median käyttäjille tai muuten aiheesta kiinnostuneille. Aihe opinnäytetyöhön selventyi mielenkiintoisuuden lisäksi myös sen ajankohtaisuuden mukaan. Lisäksi oli tärkeää löytää sellainen aihe, jota oli tarkasteltu alan opinnäytetöissä mahdollisimman vähän. Näin aiheeseen saatiin tuoreempaa näkökulmaa. Sosiaalisen median yksityisyyttä koskevat kysymykset kiinnittävät käyttäjän huomion huolelliseen ja vastuulliseen verkkokäyttämiseen, joten keskitytään tarkastelussa juuri yksityisyydensuojan näkökulmaan. Aiheesta on hyötyä kaikille internetin palveluiden parissa viihtyvälle, mutta etenkin sille sukupolvelle, joka on vasta astumassa tähän virtuaaliseen maailmaan. He ovat se kohderyhmä, joka kaipaa tietoa sosiaalisen median toiminnoista ja sääntelystä, jotta voisivat hyödyntää internet-palveluita mahdollisimman vapaasti ja tehokkaasti.

Opinnäytetyö kirjoitetaan lainopillisena kirjoituspöytätyönä, jonka tavoitteena on tarkastella henkilön yksityisyydensuojaa yhteisöllisen median parissa. Tarkastelun kohteina ovat erityisesti palvelun tarjoaja ja käyttäjä, mutta myös ulkopuoliset tärkeät tekijät. Lainoppi on yksi oikeustieteen keskeisimmistä osa-alueista. Lainopillinen teksti keskittyy voimassaoleviin oikeuslähteisiin. Näitä oikeuslähteitä pyritään käyttämään

etusijajärjestyksessä, jossa vahvimmin velvoittava aineisto on pääosassa (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2008, 19–20).

2 Sosiaalinen media ja keskeinen lainsäädäntö

2.1 Uudenlainen verkostopalvelu

Sosiaalinen media on verkossa tapahtuvaa viestintää ja markkinointia, jota kootaan ja jaetaan vapaasti tai maksua vastaan. Se on luonut uudenlaisen kanssakäymisen median, sekä sen lisäksi yhdistänyt itseensä muut vanhemmat mediat, kuten lehdistön, musiikin, radion ja television. Toiminnot voivat ylittää yhteiskunnan jokaiseen osa-alueeseen kulttuurista politiikkaan. (Aaltonen-Ogbeide ym. 2011, 242–243.) Sosiaalista mediaa ei hallitse kukaan, joten sisältö ja tiedon ymmärtäminen ovat jokaisen käyttäjän vastuulla. Huomattavaa on myös se, että käyttäjällä on mahdollisuudet toimia kuluttajan sijasta palveluiden tuottajana. (Pesonen 2013, 18.)

Jos käyttäjät viettävät yhä enemmän aikaa verkkopalveluissa ja vaihtavat tietoja itseltään, riski yksityisyyden loukkauksille suhteessa kasvaa. Käyttäjän on myös mahdollisesti hankala pysyä muuttuvan palveluympäristön tahdissa, jolloin hän saattaa aliarvioida todellisen riskitason tietämättömyytensä vuoksi. Lisäksi käyttöehdot ovat monesti ympäröiväisiä esimerkiksi käyttäjän tietojen poistoa kohtaan. Uhkana voidaan myös pitää parhaillaan vallitsevaa internetpalvelujen kulttuuria. Siinä henkilötieto rinnastetaan fyysiseksi tuotteeksi, joka hyväksikäytön jälkeen myydään seuraavalle palvelulle. (Aaltonen-Ogbeide ym. 2011, 243.)

Oikein käytettynä yhteisöllinen media luo jokapäiväisestä yhteydenpidosta vaivattomampaa ja tuo mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnan jokaisella osa-alueella. Vaivaton aktiivinen vuorovaikutus voi edistää erilaisten ryhmien muodostamista eli viestinnän sosiaalisuus vahvistuu. Myös julkinen ja yksityinen tieto käsitteenä saavat selväpiirteiset rajat niiden ollessa jatkuvasti tarkastelun kohteena. Sosiaalisen median etuna

voidaan lisäksi pitää identiteettittömän keskustelun mahdollisuutta, joka laskee kynnystä arkaluontoisten väärinkäytösten julkittuomiseen. (Aaltonen-Ogbeide ym. 2011, 243.)

2.2 Erilaiset palvelut

Sosiaalisella medialla on useita aihealueita, jotka kaikki ovat sidoksissa toisiinsa ja näin mahdollistavat laajan ja monipuolisen vuorovaikutusverkoston. Kirjoittaminen ja julkaiseminen ovat perinteinen tapa, jossa käyttäjä julkaisee palvelun kautta haluamaansa asiaa muiden tarkasteltavaksi, esimerkiksi ”blogin”, eli niin sanotun verkkopäiväkirjan, avulla. Julkaisun sisältö koostuu kirjoituksista ja erilaisista multimedioista. Multimedia viittaa kuvaan, videoon, ääneen tai näiden yhdistelmään, joten sen avulla vaikuttamisesta saadaan todella elävöittävää. Multimediaa hyödyntäviä sovelluksia on lukuisia. Niistä hyviä esimerkkejä ovat muun muassa kuviin erikoistunut Flickr, erilaiset nettiradiot, kuten Spotify sekä videoihin keskittynyt hakupalvelu Youtube. Yhteisöllisyys tuo lisäarvoa julkaisuille, sillä verkko mahdollistaa uudenlaisen prosessikirjoituksen, jossa tekstiä voi muokata vapaammin kirjoituksen eri vaiheissa aloittamatta kuitenkaan täysin alusta. Erilaisia dokumentteja voi siis muokata rikkaammaksi, kun saman tiedoston muokkaaminen ja jakaminen ovat avoinna myös muille käyttäjille. Wikipedia-tietosanakirja sekä tiedostojenjakopalvelut Dropbox ja Google Docs toimivat vahvasti tällä periaatteella. Sosiaalinen media tehostaa viestintää sekä luo siitä entistä tavoitettavampaa, vaikkakin väärinkäsitysten määrä suhteessa kasvaa, sillä osapuolet eivät näe toisiaan virtuaaliviestinnässä, poikkeuksena videopuhelut mahdollistava Skype-palvelu. (Kalliala & Toikkanen 2012, 41, 55, 61–62.)

Asynkroniset viestintäkanavat, kuten sähköposti ja keskustelufoorumit, olivat ensimmäisiä sähköisen viestinnän muotoja. Näille ominaista on niiden kommunikointihitaus, sillä osapuolet ovat omaksuneet, että kyseisillä kanavilla keskusteltaessa ei vastausajan tarvitse olla välitön. Synkroniset viestintäkanavat ovat tulleet asynkronisten rinnalle yhteisöpalveluiden kehittäessä teknologiaansa. Palvelut, kuten Messenger ja Google Talk ovat esimerkkejä synkronisesta keskustelusta, jossa käyttäjät ovat keskenään pika-viestinnässä. Tällöin keskustelun vastauksen reaktionopeuden voidaan olettaa olevan lähempänä normaalin keskustelun tasoa. (Kalliala ym. 2012, 73.)

Sosiaalisen median verkostot on keksitty jo noin kaksi vuosikymmentä sitten, mutta Suomen tietoutteen ne tulivat vasta vuonna 2007. Nämä verkostot edustavat sosiaalisuutta, jossa edellä mainittuja ominaisuuksia on tuotu keskitetysti luomaan yhteisöllistä palvelua. Yhteistä näille palveluille on käyttäjien oman profiilin luominen, oman yhteysverkoston muodostamiseen vaikuttaminen sekä eriasteinen julkinen keskustelu pääasiassa verkostoon kuuluvien henkilöiden kanssa. Verkstopalveluita on useita, ja monella maalla onkin oma ”kansansuosikkinsa”. Kaikki palvelut eivät myöskään ole niin ikään yleiseen keskusteluun painottuvia, vaan niitä on lisäksi kohdistettu tiettyihin tarkoituksiin, kuten elokuvaharrastajille tai luokkakavereiden etsijöille. Kuitenkin yleisesti tunnetuin ja maailman mittakaavassa käytetyin yhteisöpalvelu on Facebook, joka keskittyy juuri yleisluontoiseen keskusteluun. (Kalliala & Toikkanen. 2012, 82.)

2.3 Perustuslaki tukee käyttäjän oikeuksia

Perustuslain (1999/731) 10 §:n mukaan jokaisella on oikeus yksityiseen elämään, kotirauhaan ja kunniaan. Laki estää loukkaukset luottamuksellisia viestejä, kuten kirjeitä, puheluita tai muunlaista viestintää kohtaan. PL 12 §:ssä mainitaan myös sananvapaudellisesta oikeudesta ilmaista itseään, julkaista asioita sekä vastaanottaa tietoa ja mielipiteitä ilman estelyä. Perustuslailliset oikeudet ovat yksilön valtaa vapauttavia erityisesti julkisen vallan tarpeettomalta puuttumiselta (Koskinen, Alapuranen, Heino & Salli 2005, 36). Vuoden 2000 perustuslakiuudistus vahvisti perusoikeuksien merkitystä, mikä näkyi erityisesti lainsäätäjien korostuneena vastuuna siitä, että perustuslailliset oikeudet toteutuvat myös käytännössä. Yksilön ja julkisen vallan suhde ei ole ainut, jota perustuslaki määrittää. Myös kahden yksityisen välinen oikeussuhde, kuten rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välitön suhde mainitaan perustuslaissa. Tällöin kuitenkin tuomioistuin vaatii alemmanasteisen lainsäädännön tulkintaa ennen kuin yksityinen voi turvautua perustuslakiin, toisin kuin julkisvallan ollessa toinen osapuoli, on perustuslain suora viittaaminen oikeutettua. (Nyyssölä 2001, 15.)

2.4 Henkilötietolaki suojaa tietojen käsittelyä

Henkilötietolaki (HeTiL) on muodostunut aiemmin säädetystä yleislaista, henkilörekisterilaista (471/1987). Lain muutos henkilötietolaiksi alkoi Euroopan unionin henkilötiedodirektiivistä, jonka kanssa EU halusi jäsenmaidensa lainsäädäntöä yhteneväisemmäksi. Suomeen asetetun henkilötietotoimikunnan mietintö (KM 1997:9) hyväksyttiin lopulta hallituksen esityksenä (HE 96/1998) ja korvaava henkilötietolaki otettiin käyttöön vuonna 1999. (Koskinen ym. 2005, 19–21.)

Laki mahdollistaa yksityisyyden suojan toteutumisen ja turvaa erityisesti henkilötietojen käsittelyprosessia sen eri vaiheissa. Laki korostaa itsemääräämisoikeutta, henkilökohtaista vapautta ja henkilöä koskevan tiedon kunnioittamista. Myös hyvän tietojenkäsittelytavan ylläpitäminen ja kehitys ovat sidoksissa henkilötietolakiin. (Vanto 2011, 18.) Hallituksen esitys (HE 96/1998) ilmaisee rekisteröidyn korostunutta asemaa: ”henkilötietojen käsittelytoimien on ensisijaisesti perustuttava rekisteröidyn suostumukseen”. Tämä luo henkilötietolainsäädännölle kehitystarpeen etsiä sellaisia tapauksia, joissa tietojen käsittelyyn ei mahdollisesti vaaditakaan rekisteröidyn lupaa. Lakia sovelletaan henkilötietojen automaattisessa käsittelyssä, sekä lisäksi sellaisessa toiminnassa, jossa henkilötiedot ovat osana henkilörekisteriä. Lakia ei sovelleta luonnollisen henkilön itsensä suorittamaan tietojenkäsittelyyn, sillä sitä pidetään yksityisenä toimena (Vanto 2011, 18–19).

2.5 Tietoyhteiskuntakaari

Tietoyhteiskuntakaari (TYK) (917/2014) auttaa ylläpitämään ja kehittämään sähköisten palvelujen laatua, lisäämään tarjontaa sekä edesauttamaan viestintäyhteysien tasapuolista saatavuutta ympäri maan. Tavoitteena on häiriötön, kustannustehokas ja toiminnaltaan luotettava verkko, jotta yksityisyydensuojaa ei loukattaisi. (TYK 1.1 §.) Aikaisempi sähköisen viestinnän tietosuojalaki on 1.1.2015 koottu tietoyhteiskuntakaareen edellä mainittujen lakien päällekkäisyyksien poistamiseksi.

2.6 Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä

Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (SKJ) (460/2003) on perustuslaissa esiintyvän sananvapauden tarkempaa säännöstelyä, jossa huomio keskittyy joukkoviestimiseen (SKJ 1 §). Lailla taataan kaikille palveluille samat oikeudet ja vastuut koskien ohjelmia ja julkaisuja. Viestintäneutraaliteettiperiaatteen mukaan kaikki viestinnän välineet ja muodot nauttivat samaa suojaa, kunhan viestinnän ja henkilön välissä on jokin laite tai väline. (Pesonen 2013, 112–114.)

3 Yksityisyys sosiaalisessa verkossa

3.1 Yksityisyyden käsite

Perustuslain 10 §:ssä jo mainitaan kaikilla olevan oikeus yksityiselämään, kunniaan ja kotirauhaan. On kuitenkin huomioitava, että yksityisyys viittaa jokaisen ihmisen henkilökohtaiseen, lukuisten asioiden muodostamaan kokemukseen, joista yksi on tässä työssä tarkasteltava henkilötietojen suoja. Yksityisyys ei siis ole laissa virallisesti esiintyvä ilmaus. (Salminen 2009, 15.) Voidaan siis sanoa, että yksityisyydensuojan perusteellinen määrittäminen on hankalaa, sillä yksityisyydensuoja omaa laajemman tarkoituksen kuin pelkkä tietosuoja. Yksityisyydensuojaa määrittelevät myös sellaiset perusoikeudet, kuten koskemattomuus ja henkilökohtainen vapaus. Nämä oikeudet turvaavat henkilön vapauden yksityiselämäänsä ilman ulkopuolisen tahon aiheetonta väliintuloa. (Järvinen 2002, 21; Nyyssölä 2009, 20.)

3.2 Luottamuksellinen viestintä

Sosiaalisen median viestiminen on joukkoviestintää tai kohdistettu jollekin. Joskus ulkopuoliset voivat liittyvät keskusteluun, mutta yleensä palveluun rekisteröityneet käyttäjät käyvät niitä keskenään, sillä viestiminen on lähtökohtaisesti järjestetty niille osapuolille, jotka sitä asiaankuuluvissa tilanteissa käyttävät. Kirje, puhelu tai muu luotta-

muksellinen viestintä nauttii perustuslain 10 §:n mukaan suojausta. Viesti-, tunnistamis- ja paikkatiedot ovat automaattisesti yksityisiä. Vastaanottaja saa vaitiolovelvollisuuden ulkopuolella kuitenkin kertoa saamastaan viestin sisällöstä. Viestit eivät nauti lain suojaa, jos viesti on asetettu julkisesti vastaanotettavaksi. Esimerkiksi yhteisöpalvelu Facebookissa toisen käyttäjän ”julkaisuseinälle” lähetetty viesti ei ole yksityinen, sillä sen voi nähdä avoimesti useampi käyttäjä. On myös syytä huomioida, että ennalta rajatulle joukolle lähetetty viesti lukeutuu myös yksityiseksi, kunhan vastaanottajamäärä on kohdullinen. Kolmannella osapuolella, kuten palveluntarjoajalla, ei ole oikeutta muokata viestin sisältöä, vaikka tietyissä tilanteissa se saa niitä muuten käsitellä, kuten esimerkiksi poistaa. (Pesonen 2014, 99–103.)

Suomessa palvelun välittäjä on ilman erityistä estettä velvoitettu tallentamaan ja säilyttämään tarkat tapahtumatiedot käyttäjiensä yksityisessä tarkoituksessa tapahtuvasta viestimisestä. Itse viestiä ei säilytetä, mutta tapahtuman kesto, käsittelijä ja ajankohta tallennetaan. Sivuston on pidettävä tietoja tallessa kahden vuoden ajan ja tarkastelu-oikeus niihin on ainoastaan viranomaisella. (TYK 137 §; TYK 145 §.)

Joissain ulkomaisissa palveluissa, kuten Facebookissa, säilytetään tapahtumatietojen lisäksi myös viestit. Säilytysaika on rajoittamaton ja palvelun viestintää seurataan sivuston toimesta aktiivisesti, ilman käyttäjän lupaa. Palvelu siis halutessaan lähettää tietoja oman maansa viranomaiselle pyytämättä, mikä on Suomen lainsäädännön näkökulmasta melko radikaalia ja yksityisyyttä loukkaavaa. (Pesonen 2013, 105.)

3.3 Viestinnällinen sananvapaus ja lähdesuoja

Sosiaalisen median viestiminen jakaantuu yksityisen eli rajatun joukon tai julkisen eli laajemman yhteisön tapahtuvien julkaisujen välille. Näistä jälkimmäinen nauttii sananvapausslain tuomaa suojaa, sillä se voidaan luokitella julkiseksi. On huomioitavaa, että palveluiden kaveripiirin koko on suhteellista. Tässä oikeudelliseen tulkinnanvaraansa jää, kuinka iso piiri luetaan julkiseksi. Julkaisuissa esitettyjen tietojen alkuperää ei tarvitse millään lailla selventää. Tällaista lähdesuojaa nauttivat sekä käyttäjä että sivuston ylläpitäjä. (Pesonen 2013, 119–121.)

3.4 Evästeiden käyttö

Evästeellä tarkoitetaan pienikokoista tekstitiedostoa, jonka selain tallentaa käyttäjänsä koneelle hänen siirtyessä palvelusta toiseen (Viestintäviraston julkaisu 2014). Tiedoston tarkoituksena on tunnistaa palvelun käyttäjä, sekä kohdentaa ja seurata käyttäjän mainos- ja markkinointikäyttäytymistä. Tämä on taloudellisen tuloksen kannalta mainosrahoitteisille palveluille elintärkeää. Lupa evästeiden käyttöön kysytään käyttöehdoissa, joten kieltävä vastaus evää usein palvelun käytön kokonaan. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että käyttöehtojen ja yksityisyyden yhteensovittaminen on vielä kehitysvaiheessa, sillä käyttöehdot on yleensä tehty todella vaikeiksi tulkita. Amerikassa on tapauksia, joissa evästeiden käytöstä on nostettu kanteita. Esimerkiksi yhteisöpalvelu Facebookia on syytetty, kun käyttäjät huomasivat palvelun tallentavan internet-käyttäytymistä vielä uloskirjautumisen jälkeen, palvelussa syntyneiden evästeiden avulla. Facebook on myöntänyt palvelun käytön jälkeisen seuraamisen, mutta argumentoi, ettei käyttäjälle ollut aiheutunut tilanteessa taloudellista vahinkoa. (Pesonen 2014, 106, 108–109.)

4 Henkilötiedot ja henkilörekisteri

4.1 Henkilötiedot ja verkkoidentiteetti

Henkilötietolain 3 § kertoo henkilötietojen käsittävän kaikki sellaiset merkinnät, joista luonnollinen henkilö, hänen perheensä tai samassa taloudessa elävä henkilö voitaisiin tunnistaa. Henkilötiedoiksi voidaan luokitella muun muassa lääkemääräystiedot, puhelunauhoitteet, kameratallenteet, matkustusvälineen huoltotiedot, gps-jäljet, ip-osoitteet tai vaikkapa röntgenkuvat. Henkilötietoja määriteltäessä huomio kiinnittyy juuri yksilöimiseen tarvittavan tiedon löytämiseen ja vähemmän itse tietolähteisiin. EU:n tietosuojatyöryhmän mukaan on syytä tarkastella kaikki kohtuullisesti saatavat tiedot, joita rekisterinpitäjä tai muu vastaava henkilö hyödyntää henkilön tunnistamisessa (Tietosuojadirektiivi, 26. luku). Riittävä tietolähde voi olla yhtä pieni kuin sormenjälki tai laajemman kokonaisuuden, kuten selainhistorian, linkittäminen henkilöön. Henkilötietolain suoja rajoittuu koskemaan vain yksityishenkilöä, ei niinkään yrityksiä. (Vanto 2011, 22–23.)

Sosiaalisen median näkökulmasta henkilötietoja koskeva lainsäädäntö on laadittu liian aikaisin, sillä kun se julkistettiin, ei yhteisöllinen media ollut kovin tunnettu käsite. Lain viittaukset jäivät siis tämän osalta suppeaksi ja se näkyy muun muassa rikosilmoituksiin kirjattavissa väärinkäytöstapauksissa, jotka sosiaalisen median palveluissa ovat vähemmällä huomiolla suhteessa muihin vastaaviin verkkorikoksiin. (Forss 2014, 252.)

Henkilöä koskevia tietoja voi olla talletettuna useaan eri muotoon. Myöskään talletusmuodolla tai -alustalla ei ole merkitystä, kunhan tiedot ovat rekisteröityneet jonnekin. Tässä työssä kuitenkin olennaista on pääasiassa sähköinen tallentaminen. Tietosuojalainsäädäntö antaa henkilölle oikeuksia hänen luovuttaessaan tietoa eri palveluihin. Tämä saa taas aikaan vastareaktion rekisterinpitäjälle, jolle kohdistuu velvollisuuksia käsitellä annetut tiedot oikein (Innanen ym. 2009, 91). Yksityisyydensuojan toteutuminen vaatii siis molempien osapuolten sitoutumisen, sillä käyttäjällä on tiedollinen itsemääräämisoikeus eli oikeus saada tietoon itsestään annetut tiedot sekä vaikutusmahdollisuudet käsittelyprosessiin, kun taas rekisterinpitäjä hoitaa laissa säädetyt vastavelvoitteensa. Tietosuojalainsäädännön keskeinen tarkoitus ei ole turvata tietoa vaan käyttäjän oikeuksia. (Salminen 2009, 15–17.)

Identiteetillä tarkoitetaan tunnistamisen tietojoukkoa, josta henkilötiedot ovat yksi sen osa. On tärkeää erottaa verkossa käytettävä henkilöllisyys ja henkilötiedot toisistaan, sillä verkossa käyttäjä voi olla oman itsensä lisäksi täysin virtuaalinen hahmo. Juuri yhteisöllisessä mediassa käytetään tällaista verkkoidentiteettiä, joka ei välttämättä yhdisty hänen oikeisiin henkilötietoihinsa lainkaan. Identiteettejä voi siis olla kuinka monta tahansa, kun henkilöllisyys on käyttäjällä yksi ja ainoa. (Henkilöllisyyden luomista koskeva hanke 2010, 17, 20.)

Sosiaalisen median käyttäjän identiteetti rakentuu myös osaksi palvelun sääntöjen mukaan. Käyttöehdot voivat määrätä tietyt tiedot julkiseksi, loppujen ollessa käyttäjän ehtoilla. Jotkut palvelut sallivat myös täysin anonyymien toimimisen. (Forss 2014, 84.) Verkkopalveluiden sähköinen identiteetti todetaan aina tunnistautumalla etäyhteydellä tietyn työaseman välityksellä. Usein tunnistamistiedoksi riittää heikko sähköinen tunnistaminen, tässä tapauksessa käyttäjätunnus ja salasana. (Sisäministeriön julkaisuja 32/2010, 18.)

4.2 Henkilörekisteri ja rekisteriseloste

Henkilörekisterin katsotaan olevan yhtäläisistä kirjauksista muodostuva henkilötietoja käsittävä tietokokonaisuus, jonka toimintaperiaate on automaattista tai manuaalista, mutta helposti käytettävissä (HeTiL 3 §). Tietosuojalautakunnan päätös (7/1990) korostaa henkilörekisterin käsitettä määriteltäessä, ettei pelkkä henkilötietojen luettelointi tee siitä rekisteriä. Myös hallituksen esityksessä (HE 96/1998) korostetaan henkilörekisterin loogisuutta. Henkilötietojen käyttötapa tai käyttökohde ei siis ole olennaista, vaan tietojen yhtäläinen käyttötarkoitus riittää rekisterin edellytykseksi. EU:n tietosuojadirektiivi (Direktiivi 95/46/EC, 27.luku) ilmaisee rekisterikäsitteen soveltamista tiedostojärjestelmiin, eikä hajanaisiin tiedostoihin, joka voisi olla esimerkiksi asiakasta varten tehty epävirallinen muistio. Käsitteen tulkinnallisuus on tärkeää rajata mahdollisimman tarkasti, jotta asiakastietojen hallinnoija tietää milloin laissa määrätyt vaatimukset koskevat häntä. (Vanto 2011, 30.) Henkilörekistereitä on mahdollista myös yhdistää toisiin henkilörekistereihin. Edellytyksenä tällaisen yhteisrekisterin muodostamiseen on sen laillinen perusteltavuus ja tarpeellisuus, heikentämättä kenenkään yksilönsuojaa. (Raatikainen 2002, 182.)

Henkilörekisteristä täytyy aina laatia rekisteriseloste. Sen tulee käsittää rekisterinpitäjän tai tämän edustajan yhteystiedot, mihin tarkoitukseen rekisteri on perustettu, kuvaus kohderyhmästä ja siihen yhdistetystä informaatiosta, tieto luovutuskohteesta sekä miten rekisterinsuojaus on järjestetty. (HeTiL 10 §.) Selosteen on oltava jokaisen rekisteröidyn luettavissa, joten sosiaalisessa mediassa se on liitettävä sähköisesti palvelun yhteyteen. Rekisterinpitäjän vastuulla on pitää seloste ajan tasalla ja todenmukaisena omien sekä henkilötietojen osalta. Rekisterinpitäjä ei saa muokata itsenäisesti selosteen käyttöehtoja, vaan päätökset tehdään yhdessä käyttäjien kanssa. (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2014.)

4.3 Henkilötietojen käsittelyn vaiheet

Henkilötietoja käsitellään lähtökohtaisesti rekisteröidyn suostumuksella. Kuitenkin laissa määrätään myös muita perusteita käsittelylle. Muun muassa elintärkeän edun suo-

jaaminen tai jokin rekisterinpitäjälle erityinen laissa asetettu vaatimus antavat oikeuden käsittelyyn. (HeTiL 8 §.) Periaatteessa jokainen henkilötietoihin kohdistuva toiminta on henkilötietojen käsittelyä, mikä määräytyy henkilötietolaissa (HeTiL 3 §). Henkilötietojen käsittelystä sosiaalisessa mediassa voidaan erottaa kuitenkin neljä eri päävaihetta: kerääminen, hallinta, jalostaminen ja hyödyntäminen (Salminen 2009, 27–28).

Ensimmäiseksi tiedot kerätään, jolloin ne voidaan katsoa syntyneiksi. Usein keräys tapahtuu internet-palvelun rekisteröintilomakkeella, jolloin yleensä syötetään käyttäjän perustiedot sekä palvelun tarjoamiseen liittyviä tietoja. Passiivisemmin tietoja kerätään palvelua käyttämällä. Toisin sanoen verkkokäyttäytymistä tarkkaillaan lokitiedostojen avulla eli asiakkaasta tallentuu sivustojen selaustietojen ajankohdat, selausjärjestys sekä itse informaatio, joka käyttäjää on kiinnostanut. (Salminen 2009, 28–30.)

Asiakastietoja ylläpitävän palvelun tulee myös järjestää asianmukainen tietojenhallinta. Henkilötietojen käsittelylle täytyy löytyä pätevä ennalta määrätty tarkoitus. Myös henkilötietojen hankinta sekä niiden luovutuskohteet on oltava selvillä ennen tietojen keruuta. (HeTiL 6 §.) Usean osapuolen käsittävissä tietojen luovutuksissa ja siirroissa on alkuperäisten henkilötietojen keränneen yrityksen oltava erityisen tarkkana yhteyksien luotettavuudesta ja laillisuudesta. Toimiva tietohallinta on edellytys etenkin palvelun laadulle ja tietoturvallisuudelle. Käytännön esimerkkinä laadunvalvonnasta voisi mainita juuri verkossa tapahtuvan rekisteröitymisen yhteydessä täytettävään sähköiseen lomakkeeseen annettaviin tietoihin asetetut minimivaatimukset. Näin verkkopalvelu voi hylätä epäilyttävät tai muuten puutteelliset tiedot. (Salminen 2009, 31.)

Kun asiakkaiden tietoja kootaan palvelun eri tietolähteistä, saadaan asiakastiedoista tällä tavoin jalostamalla enemmän irti. Kiinnostusten, tarpeiden ja muiden henkilön toimintojen ollessa palvelun tiedossa, auttaa se palvelua kohdentamaan tarjontansa lähemmäksi käyttäjää. Myös väärinkäytökset voidaan tunnistaa herkemmin, sillä rikollisen käyttäytymisessä voidaan nähdä eroavaisuus oikean käyttäjän toimintaan verrattuna. Tietojen keruu voidaan viedä astetta pidemmälle, kun yhdistetään usean käyttäjän palvelukäyttäytyminen. Silloin yrityksellä on mahdollisuus saada tietoa vaikkapa tietyn alueen kannattavuudesta ja kokonaisten asiakasryhmien ennustamisesta. (Salminen 2009, 32.) Palvelut pystyvät käyttämään asiakastietoja kohdistettuun markkinointiin ja asiakassuhdeviestintään. Kun ylläpito tuntee asiakkaansa, pystyy se myös palvelemaan heitä

mahdollisimman tehokkaasti ja häiriöttömästi varsinkin asiakkaan kannalta. Sosiaalisessa mediassa, kuten monessa muussa verkossa tapahtuvissa asiakassuhteissa, kasvokkain tapaaminen on harvinaista. Siksi verkkoviestintää kehitetään jatkuvasti juuri asiakastietoja hyödyntämällä, jotta eri ryhmille osataan räätälöidä omat palvelumallinsa. (Salmi-
nen 2009, 32-33.)

4.4 Rekisteröity ja rekisterinpitäjä

Rekisteröidyllä viitataan henkilöön, jonka henkilötietoja käsitellään. Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan yksittäistä henkilöä tai useammasta ihmisestä koostuvaa yhteisöä, laitosta tai säätiötä, jonka käyttötarkoitukseen henkilörekisteri on laadittu ja jolla on määräysvalta henkilörekisterin käytöstä. (HeTiL 3 §.) Rekisteristä löytyvien henkilötietojen käytössä rekisterinpitäjän on noudatettava tarkasti henkilötietolain pykälää, vaikka muuten sillä on melko vapaat kädet toimintaan (Nyyssölä 2001, 34). Edellä mainittujen lisäksi toimintaan voi liittyä myös sivullinen eli jokin muu toimija, kuten internet-yhteyttä tarjoava teleyritys. (Pesonen 2013, 44.)

4.5 Rekisterinpitäjän velvoitteet

Rekisterinpitäjään kohdistuu lukuisia vaatimuksia, jotta se pystyisi turvaamaan asiakkaansa yksityisyyden silloin kun tietojen kerääminen kohdistuu henkilörekisteriin. Huolellinen, lakiin perustuva ja tietojenkäsittelyn yleisten normien mukainen toiminta on taattava niin, että yksityisyyttä rajoitettaisiin mahdollisimman vähän (HeTiL 5 §). Rekisterinpitäjän on kohdeltava asiakkaidensa tietoja hyvän tietojenkäsittelytavan mukaisesti lakia tiukasti seuraten (Nyyssölä 2001, 34). Lähtökohta on, että tietoja kerätään käyttöön vain jo tiedossa olevaan tarkoitukseen (HeTiL 6 §). Jos alkuperäistä tarkoitusta ei noudateta tulevaisuudessa, on se vastoin tätä sidonnaisuutta. Ainoastaan historiaa tai tiedettä tutkivat tarkoitukset tai tilastotiede luovat tähän pykälään poikkeuksen. (HeTiL 7 §.)

Rekisterinpitäjän on pidettävä huolta, että käsiteltävien tietojen on oltava merkityksellään aiheellisia. Lisäksi keskeneräiset, valheelliset tai liian vanhat tiedot ovat karsittava

pois. Rekisterinpitäjän täytyy suhteuttaa käsittelemänsä tiedon tärkeys ja sen perusteella määräytyvä yksityisyydensuoja toisiinsa. (HeTiL 9 §.) Tietojen käsittely edellyttää suojausvelvoitetta. Teknisen suojan täytyy sulkea asiattomien pääsy yksityiseen tietoon. Lisäksi tietojen poistaminen ja muu tarpeeton muokattavuus on järjestettävä niin, että kyseisten toimien on lähes mahdotonta tapahtua vahingossa. Rekisterinpitäjän on myös tiedostettava oman tekniikkansa piirteet, ylläpidon kustannukset sekä henkilötietojen lukumäärä ja ikä, jotta yksilönsuoja voidaan asianmukaisesti turvata. (HeTiL 32 §.) Yksityisiä tietoja, kuten sosiaalista tilannetta, käyttäjän ominaisuuksia tai muuta vastaavaa käsitellessään, ei rekisterinpitäjällä ole lupaa kertoa tästä sivulliselle (HeTiL 33 §).

Osa palvelun käsittelystä kaipaa erityistä varovaisuutta. Tällaiset korkeampaa huomiota kaipaavat tiedot tulee olla perusteltavissa henkilötietolaissa mainittujen erityisten vaatimusten mukaisesti. Näitä tietoja rekisterinpitäjän tulisi pyrkiä välttelemään viimeiseen asti. Esimerkkinä tällaisista tiedoista ovat henkilöä koskevat arkaluontoiset tiedot. (Salminen 2009, 74.) Arkaluontoisina tietoina voidaan pitää tietoja, jotka kuvaavat yksilön rotua tai etnistä alkuperää, henkilön poliittista, yhteiskunnallista, seksuaalista tai uskonnollista suuntautumista, rikosrekisteriä, terveystietoja tai mahdollista sosiaalihuollon tarvetta (HeTiL 11 §). Poikkeuksen julkaisuun voi saada rekisteröidyn suostumuksella, vakaumuksensa julkiseksi saattamalla, elintärkeää etua suojaamalla tai oikeustapauksen ratkaisua varten (HeTiL 12 §).

Arkaluontoisten tietojen lisäksi henkilötunnuksen käsittelystä on annettu erityinen määräys. Keräämistä tulee välttää, sillä tiedon leviäminen lisää riskiä yksityisyydensuojan loukkauksiin. Kuitenkin henkilötietojen käsittely on yleistä palveluissa, joissa henkilön yksilöinti on välttämätöntä suorittaa, esimerkiksi ulosotto-, vakuutus- ja vuokraustoiminnassa tai terveyden- ja sosiaalihuollon palveluissa. Jos palvelun omia asiakastunnuksia on mahdollista käyttää, tulee niitä hyödyntää henkilötunnuksen sijaan. Muuten käsittelyn poikkeukset ovat yhtäläiset arkaluontoisten tietojen kanssa. (HeTiL 13 §; Salminen 2009, 75.)

4.6 Rekisteröidyn oikeudet

Tietojen käsittelyn on oltava avointa. On rekisterinpitäjän vastuulla ilmoittaa rekisteröidylle käsittelyn olennaiset kohdat. Rekisteröidyllä on oikeus saada tietää, kuka toimii rekisterinpitäjän lisäksi tämän edustajana, sekä mihin tarkoitukseen ja kenelle tietoja luovutetaan. Myös kaikenlainen toiminta, joka on tarpeen rekisteröidyn oikeuksien ja yksityisyyden ylläpitämiseksi, on pidettävä käyttäjän saatavilla. Tämän tiedon jakaminen on tapahduttava jo henkilötietojen keräysvaiheessa tai niitä ensi kertaa tallennettaessa. (Järvinen 2002, 413; HeTiL 24 §.) Tarkastusoikeuden (HeTiL 26 §) turvin on jokaisella myös oikeus saada tietää, mitä tietoja henkilörekisteriin on tallennettu tai jätetty tallentamatta. Lisäksi tietojen tallennuslähde sekä tietojen käyttö- ja luovutustiedot on erikseen pyynnöstä ilmoitettava. Tietojen saanti on veloitukseton kerran vuodessa.

Jos rekisteriin tallennettu tieto on puutteellinen, virheellinen, hyödytön tai mennyt vanhaksi, on se välittömästi korjattava tai poistettava. Rekisteröidyllä on oikeus pyytää näitä toimenpiteitä tarpeen vaatiessa ja rekisterinpitäjän on välittömästi päivitettävä rekisteritiedot ja ilmoitettava niistä alkuperäiselle tietolähteelle. Osaan rekistereistä, kuten mielipide- tai markkinatutkimuksiin on myös mahdollista rajoittaa tietojen käyttö kokonaan. (HeTiL 29 §, 30 §.)

5 Sosiaalisen median valvonta ja vastuukysymykset

5.1 Taustatietoa

Internet oli alussa vain tutkimuslaitosten ja yliopistojen käytössä. Häiriköt olivat helpos- ti kiinniotettavissa verkon suppeuden vuoksi. Tämä mahdollisti sen, että syyllinen kyetiin sulkemaan täysin verkon ulkopuolelle samalla kun tutkijan työsuhte loppui. Nykyään verkko on osa yhteiskuntaa ja päivittäistä elämää. Lisäksi verkon käyttöä ei voi kiel- tää keneltäkään, vaan joukossa on lukuisia tuntemattomia huijareita ja rikollisia. He hyödyntävät teoissaan mahdollisuutta kasvottomaan ja vastuuntunnottomaan toimintaan.

(Järvinen 2002, 179.) Verkkopalveluissa pätevät sama säännöt kuin normaalissa elämässä, sillä kummassakin toimijana on ihminen (Pesonen 2009, 242).

Sosiaalisen median laajeneminen on nostanut myös siihen sitoutunutta rikollisuutta. Tämä käy ilmi esimerkiksi poliisin tietojärjestelmä Patjasta, jossa tarkasteltiin, kuinka monta kertaa laajalti tunnetun ulkomaalaisen sosiaalisen yhteisön nimi ”Facebook” on esiintynyt rikosilmoitusten yhteydessä vuosina 2010–2013. Kävi ilmi, että aikavälin alussa sana esiintyi suunnilleen 2000 ilmoituksessa, kun se kolmen vuoden kuluttua nousi jo 5700:aan. Kotimaisista yhteisöpalveluista mainituin oli ”Suomi24” noin 2000 ilmoituksellaan vuonna 2013. Tarkastelua voidaan pitää kuitenkin vain suuntaa antavana, jos tiedon kohteena on sosiaalisessa mediassa tapahtuneet rikokset, sillä seurantaan kuului myös muita osa-alueita sisältävät sekalaisilmoitukset. Poliisi kykenee seuraamaan myös palvelujen käyttöaktiivisuutta rikosilmoitusten määrän avulla (Sisäasiainministeriön poliisiosaston julkaisu 6/2009, 1; Forss 2014, 13.)

Palveluntarjoajien palvelimille tallentuu jatkuvasti erimuotoista materiaalia käyttäjien toimista. Se koostuu tekstistä, äänistä ja kuvista, joita kaikkia voidaan hyödyntää oikeudenkäynnissä sellaisenaan. Todistustaakka eli aineiston kerääminen on asianosaisten tehtävänä saada alkuperäisenä itselleen. Tietoja kerätessä on syytä muistaa, että yhteisöllisessä palvelussa esitetty julkaisu ei nauti sellaisenaan luottamuksellisen viestin suojaa, ellei sitä ole lähetetty yksityisviestinä. Tuomioistuin vastaanottaa todisteita sekä riita- että rikosasioissa. (Pesonen 2013, 234–235.)

5.2 Tietosuojavaltuutettu

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on neuvoa ja ohjata henkilötietojen käsittelyä noudattaen toimissaan henkilötietolakia (HeTiL 38 §). Tämän vastuulla on tietojenkäsittelyn yleisen kehityskulun seuraaminen ja kehitystä tukevien aloitteiden valmisteleminen. Tietosuojavaltuutettu myös tiedottaa ajankohtaisista asioista, sekä tekee kansainvälistä yhteistyötä muiden alan viranomaisten kanssa. (Tietosuojavaltuutetun toimiston julkaisu 9/2013.)

Valtuutetun työtehtävissä pääpaino on ehkäisyssä. Tietojenkäsittelyllä täytyy olla toimiva perusta ja palvelun ylläpidolla on oltava tieto rekisterin lainmukaisuudesta jo ennen sen perustamista. Valtuutettu pyrkii toimissaan estämään loukkaukset etukäteen. Toimijoita tiedotetaan neuvotteluyhteistyöryhmissä, luennoilla, sähköisesti ja puhelinpalvelun välityksellä. Ohjaukseen ovat oikeutettuja palvelun molemmat osapuolet: rekisterinpitäjä ja rekisteröity. Jos rekisterinpitäjä ei reagoi valtuutetun kehotuksiin tiedon oikaisemiseksi tai tarkastusoikeuden toteuttamiseksi, käsittelee tietosuojalautakunta mahdollisen rikkeen. Valtuutettu voi viedä asian lautakunnan sijasta myös suoraan oikeudelliseen syyteharkintaan. Sille on myös järjestettävä tilaisuus tulla oikeudessa kuulluksi. Virallisen syyttäjän ajaessa asiaa, täytyy hänen kuulla valtuutettua ennen oikeuden istuntoa. Valtuutetulla on siis ohjauksen ja valvonnan lisäksi tärkeä lainsäädännöllinen ja syyteoikeudellinen rooli. (Tietosuojavaltuutetun toimiston julkaisu 9/2013, HeTiL 40 §.)

Tietosuojavaltuutetulla on korostunut oikeus vastaanottaa salaisia tietoja, kuten henkilötietoja, joiden uskotaan olevan ratkaisevia legatiliteetin toteutumisessa. Se myös saa tehdä henkilörekisterin tarkastuksia verkossa ja liikehuoneistoissa ilman yksilöityä syytä. Kuitenkin yksityishenkilöiden kotirauhan säilyttämiseksi täytyy koteja tutkittaessa olla konkreettinen epäily rikkomuksesta. (Vanto 2011, 167.)

Tietosuojaviranomainen valvoo lainmukaisuutta muun muassa auditoinneilla eli tarkastuskäynneillä (Tietosuojavaltuutetun toimiston julkaisu / 2013). Auditoinnin kohteena on rekisterinpitäjän ylläpitämä palvelu. Käynnin tarkoituksena on selvittää, kuinka sisäinen ohjeistus on järjestetty, noudatetaanko lainsäädäntöä käsiteltäessä käyttäjätietoja, käsittelyn puutteiden kohdentaminen tai mahdollisen vahingonkorvausvelvollisuuden ennakoiminen ja näin ehkäistä sen syntyminen. Auditoinnissa henkilö tulee olla viraston ulkopuolinen jäävi asiantuntija. EU:n tietosuojadirektiivin (95/46/EY) perusteella Suomen viranomaisen on noudatettava tiettyä ohjeistusta auditoidessaan. Siinä määrätty muun muassa suunnittelu-, valmistelu-, toteutus- ja raportointivaiheet. Auditoinnista on tultava myös ilmi toimeksiantaja ja -saaja, tarkoitus, pituus ja tarkastuksen budjetti. (Vanto 2011, 191–192.)

5.3 Verkkopoliisi

Suomen poliisi on rantautunut sosiaalisen median maailmaan vuonna 2008. Toimintansa se aloitti nettiyhteisö Irc-galleriassa nuorten ohjaamisella ja tiedottamisella. Näitä nuoria alettiin myöhemmin kuulustelemaan palvelun avulla poliisin tutkimia tapauksia varten. Sen jälkeen poliisin tehtävät verkossa levisivät muihin isoihin palveluihin, kuten Facebookiin ja Youtubeen. Tämän jälkeen tehtäviä selkeytettiin ja valvontatyöhön panostettiin. Nyt nettipoliiseja löytyykin ympäri Suomea. Heidän päätehtävänsä on tiedottaminen sekä yhteydenpito kansalaisiin. Kolmantena tulee vasta valvontatyö. (Forss 2014, 13.) Poliisin tavoitteena on luoda koko valtakunnan kattava verkosto, jota yhdistäisi samat toimintamallit. Erityistä poliisin verkkotoiminnassa on etenkin reaktionopeus häiriköinteihin ja rikoksiin. Kun päästään keskelle tapahtumaa sen ollessa vielä käynnissä, voidaan ohittaa esitutkintavaihe täysin. (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011, 257.)

Vaikka poliisin periaate on toimia verkossa yhtenäisenä organisaationa, on sen ajatusmaailmaa sosiaalisen median palveluissa sovellettu käyttäjän näkökulmasta tarkastellen. Kun poliisi esiintyy kasvollisena ja yksilönä, kuitenkin edustaen omaa organisaatiotaan, on käyttäjällä matalampi kynnyks tutustua poliisin toimintaan verkossa näin vapaammas- sa ilmapiirissä. (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011, 257–258.)

Poliisi on velvoitettu vain Suomen rajojen sisällä syntyneiden juttujen hoitamiseen. Ulkomaisilta kollegoilta voi kuitenkin pyytää tarvittaessa apua, jos tapaus katsotaan sitä vaativan. Rangaistusminimin on oltava tällöin vähintään kahden vuoden vankeustuomio. (Forss 2014, 16.)

Poliisilla on lupa käyttää pakkokeinolain (806/2011) nojalla telekuuntelua ja -valvontaa, sekä teknistä lait tarkkailua. Näihin tarvitaan kuitenkin tuomioistuimen lupa. Televalvonnassa keskitytään tunnistamisessa tarvittavien tietojen hankintaan koskematta viestin sisältöön. Valvontaa voidaan käyttää muun muassa sellaisia yksityisyyttä loukkaavia rikoksia vastaan, kuten tietomurtoon (RL 38:8), viestintäsalaisuuden loukkaukseen (RL 38:3) tai tietojenkäsittelyjärjestelmään kohdistuvaan luvattomaan käyttöön (RL 35:1). Toisin kuin valvonta, telekuuntelu antaa poliisille mahdollisuuden vastaanottaa sähköpostin sisältöä ja yhteisöllisen palvelun henkilökohtaisia viestejä ennen niiden alkupe- räistä vastaanottajaa. Kuuntelua käytetään lähinnä raskaammissa rikoksissa, esimerkiksi

sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittämisessä (RL 17:18a). (Forss 2014, 16–17.) Kyseisissä rankemman luokan rikosepäilyissä viranomaisella on oikeus myös tekniseen laitetarkkailuun, jossa epäillyn koneelle asetetaan huomaamaton vakoiluun tarkoitettu ohjelma. Poliisi voi myös soluttautua palveluihin peiteprofiilien avulla ja päästä törkeimpien rikosten jäljille. (Forss 2014, 18.)

5.4 Viestintävirasto

Viraston tehtävänä on huolehtia, valvoa ja edistää Suomen kansalaisten viestinnän laatua ja turvallisuutta. Virasto on vastuussa myös tietoliikenneyhteyksien luomisesta ja tarjoamisesta. Se siis ylläpitää verkkoja, informoi vallitsevasta tietoturvatilanteesta sekä pitää yllä kansalaisten tietoturvaosaamista, minkä vuoksi perustettiin myös Kyberturvallisuuskeskus. (Forss, 13.) Se on yksityisyydensuojan nouseviin trendeihin ja vaaroihin keskittynyt Viestintäviraston alainen keskus, joka sai alkunsa vuonna 2014 (Viestintäviraston julkaisu 2013/12).

5.5 Tietomurto

Tekijä syyllistyy tietomurtoon, jos hän luvatta murtautuu toisen osapuolen tietojärjestelmään, jossa on aktiivisia tiedonsiirrollisia tai tiedon säilytykseen liittyviä sähköisiä toimintoja (RL 38:8a). Hallituksen esityksessä (94/1993vp) todetaan, että tietomurrolta edellytetään jonkinlaisen turvajärjestelyn tietoista ohitusta. Jo pelkkä yritys on tuomitavaa (Forss 2014, 244.), mistä esimerkkinä korkeimman oikeuden ratkaisu 2003:36. A oli skannaukseen tarkoitettua tietokoneohjelmaa käyttäen aktiivisesti etsinyt osuuskunnan tietojärjestelmän avoimia välityspalvelimia, mutta ei ollut kuitenkaan päässyt sisälle järjestelmään osuuskunnan palomuurin vuoksi. A oli rikoslain 38. luvun 8§:n 1 momenttiin turvaten puolustautunut, jottei skannausohjelman käyttö vaatinut salaisten tietojen, kuten salasanojen ja käyttäjätunnusten, murtamista, vaan oli ikään kuin tutkimusmielessä selailut avoimia palvelimia. Hallituksen esityksessä (HE 94/1993) kuitenkin todetaan, ettei tunkeutumiseen tarvita mitään tiettyä syytä, vaan jo leikkimielinen kokeilu katsotaan tarpeeksi vakavaksi. Oikeus ilmaisi myös, ettei tällaista skannausohjelmaa voi lukea luvalliseen käyttöön soveltuvaksi, vaan juuri salatun tiedon etsintään. Näin oikeus

katsoi, ettei hovioikeuden päätöstä kumota ja A:n katsottiin syyllistyneen tietomurron yritykseen. Sosiaalisessa mediassa tavanomainen turvajärjestely koskee esimerkiksi käyttäjätilin salasanavarmennetta. Vaikka sen sattuisi arvaamaan vahingossa, on jo syyllistynyt rikokseen. Tekijä ei kuitenkaan riko lakia tapauksessa, jossa turvajärjestely on oikean käyttäjän toimesta ohitettu, mutta unohdettu uudelleenlukita tai jos automaattinen syöttö antaa salaustiedot sarakkeisiin valmiina (Forss 2014, 244.)

Rikoslain 38.8 §:n mukaan tietomurtoa pidetään täydennyssäännöksenä, sillä sitä käytetään vain tilanteessa, jossa muu lainsäädäntö ei pysty toteuttamaan vähintään samanarvoista rangaistusta. Tuomiona on joko sakko tai maksimissaan yhden vuoden vankeus. Teon törkeä muoto edellyttää korostunutta harkintaa tai järjestäytyneen rikollisuuden nimissä toimimista. (RL 38.8 §.)

5.6 Viestintäsalaisuuden loukkaus

Jos tekijä luvatta purkaa hänelle kuulumattoman viestin suojauksen saadakseen tiedon itselleen tai vastaavalla tavalla ottaa haltuun muita viestin lähetykseen ja vastaanottamiseen liittyviä tietoja on hän loukannut viestintäsalaisuutta. Rangaistusväli on sakosta vuoden vankeuteen. (RL 38.3 §.) Sosiaalisen median maailma ei ollut vielä lain syntymisen hetkellä kehittynyt, mutta sitä voidaan yhtä lailla soveltaa lakiin. Aivan kuten tietomurrossa, loukkaukseen edellytetään erityisiä toimia palvelun salauksen läpäisemiseksi ja sitä kautta palveluissa lähettämiin henkilökohtaisiin viesteihin käsiksi pääsyyn. Itselle vastaanotetun viestin saa julkaista, mutta jos viesti on tiedostamatta lähetetty valheellisen profiilin omistajalle, hänellä ei ole oikeutta julkaisemiseen. (Forss 2014, 246–247.) Törkeän loukkauksen raja ylittyy, kun tekoa varten on käytetty erikseen suunniteltua laitetta tai ohjelmaa tai teon erityinen harkinta ja valmistelu toteutuu muuta kautta. Myös viestintäpalvelussa työskentelevän työntekijän hyödyntäessä asemaansa muuttuu tekotapa törkeäksi. (Forss 2014, 248–249.)

5.7 Luvaton käyttö

Luvattoman käytön rikosoikeudellista suojaa nauttivat irtain omaisuus sekä kiinteät koneet ja laitteet. (RL 28.7 §.) Toisin sanoen konkreettinen väline on suojattu, mutta lain ulkopuolelle jää verkon kautta tulevat hyökkäykset, joissa myös kalastellaan tietoja luvattomasti, sillä luvattoman käytön kohteena on tällöin lain mukaan itse järjestelmä tai palvelu, eikä itse käyttäjä. Vuodesta 2011 alkaen luvattomaa käyttöä ei ole myöskään salaamattoman langattoman verkon käyttäminen, sillä poliisin kynnyksessä kohdistaa pakkokeinoja syyttömään kohteeseen on tällöin madaltunut. (Forss 2014, 249–250.) Rangaistusväli kulkee sakosta vuoden vankeusrangaistukseen (RL 28.7 §).

5.8 Identiteettivarkaus

Kun tekijä ottaa luvattomasti haltuun toisen henkilöllisyystietoja, sekä niitä käyttämällä aiheuttaa tietojen omistajalle vahinkoa tulee teko tuomita identiteettivarkautena. Varkauden tunnusmerkit täyttyvät jo tiedon kopioimisessa, joten teolta ei tarvitse odottaa mitään suojauspalvelun ohi murtautumista. Tämä teko on kriminalisoitu vasta vuoden 2015 syyskuun alussa, joten poliisilta ei löydy tilastoja varkauden esiintyvyydestä. Mainittakoon kuitenkin Yhdysvaltojen tilasto, jossa vuoden 2006 jälkeen rikosnimike on esiintynyt vuosittain 8,3 - 15 miljoonan asianomistajan tapauksissa. (Henkilöllisyyden luomista koskeva hanke 2010; Oikeusministeriö 2013.) (HE 232/2014.) Teosta tuomitaan korkeintaan sakkorangaistus (RL 38.9a).

5.9 Henkilörekisteririkos ja -rikkomus

Henkilö syyllistyy henkilörekisteririkokseen, jos hän ei noudata toimissaan henkilötietolaissa esiintyviä velvoitteita koskien henkilötietojen ja henkilötunnusten käsittelyä, edellyttäen niiden olevan osana henkilörekisteriä. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisus-

sa 1992-A-6 perustellaan perusteettoman ja siten kielletyn tiedon käyttämistä henkilörekisterissä. Tapauksessa telehallintokeskus oli hankkinut väestörekisterikeskuksesta tv-luvan haltijoiden henkilötunnusten avulla sellaisten kotitalouksien henkilötietoja, joilta tv-lupa puuttui. Näin henkilötunnuksia seulomalla telehallintokeskus laati itselleen televisiolutarkastusluettelon. Oikeus katsoi kuitenkin telehallintokeskuksen näkökulmasta laittomaksi hakea tv-lupaa vailla olevien ihmisten osoitteellisia tietoja, sillä henkilörekisteri olisi tällöin eräänlainen vainoamis-, eikä asiallinen rekisterilista. Telehallintokeskus veloitettiin poistamaan henkilörekisteri tältä osin.

Rekisteririkkomusta sovelletaan rikkoessa henkilötietolain velvoitteita silloin kuin rikoslaissa ei löydy ankarampaa rangaistusta tapaukseen (HeTiL 148 §). Rikkomustapauksiin sosiaalisessa mediassa kohdistuu paljon kritiikkiä, sillä lain ohjeistus siltä kohden on puutteellinen. Tästä esimerkkinä on palveluun vailla käyttäjän suostumusta julkaistu kuva, mikä olisi joissain tapauksissa syytä tulkita henkilörekisteririkkomuksena. (Forss 2014, 252.)

5.10 Kunnianloukkaus

Jos henkilö toimillaan asettaa toisen vahingolliseen tai halveksuttavaan asemaan virheellisten tietojen perusteella, syyllistyy hän kunnianloukkaukseen. Kynnys rikkeeseen kuitenkin nousee, jos tämä tieto koskee näkyvässä virassa tai asemassa olevaa henkilöä. Tuomiona voi olla sakko tai enintään kuuden kuukauden vankeus. (RL 24.9 §.) Törkeän loukkauksen edellytyksinä ovat joukkotiedotusvälineen, kuten sosiaalisen median palvelun, välityksellä tiedottaminen useammalle käyttäjälle tai julkaisullaan suuremman ja pidempikestoisemman kärsimyksen aiheuttaminen. Tässä rangaistusmaksimina on kahden vuoden vankeustuomio. (RL 24.10 §.) Lain soveltamisen edellytyksenä tulee loukkaavan tiedon olla tarkoituksellisen ivallista. Eli on luvallista esittää toisesta halveksuttavaa tietoa, jos faktat tämän tiedon takana ovat kunnossa. Faktojen selvittäessä todistustaakka on vastaajan puolella. (Forss 2014, 189.)

5.11 Viestintärauhan rikkominen

Toista osapuolta häiritsevä kontaktointi eri viestintämuotojen kautta on sakkorangais- tuksen tai kuuden kuukauden vankeuden uhalla tuomittavaa (RL 24.1 §). Lain sovelta- misalan piiriin tuli vuoden 2014 alusta myös internet, sillä sovellettavien välineiden käyttö neutralisoitiin ja häirinnän tapahtumapaikan rajoja muutettiin koskevaksi muual- lakin kuin kotirauhan piirissä tapahtuvalle toiminnalle. (Forss 2014, 208.)

Jotta voidaan puhua häirinnästä, on viestejä tultava useampia ja niiden tarkoituksena on olla häiritsevän sävyisiä. Viestinnän välineellä on painoarvoa loukkauksen sattuessa. Puhelimitse tapahtuvan häirinnän voidaan sanoa olevan henkisesti vahingollisempaa kuin sähköisen viestinnän yhteisöllisessä mediassa. Täten sisällöllisesti samanlainen viesti voi saada oikeudessa aikaan erilaisen merkityksen. (Forss 2014, 209.) Tietyissä tilanteissa häiriköinnin määrittäminen voi olla myös vaikeaa. Esimerkiksi avioelämän päättyessä viestittely on yleensä tavallista kiivampaa ja asiaan kuuluvaan tavalla tun- teikasta. Tuolloin usein viestittelyn kohteena on omien tunteiden lisäksi omaisuudenja- koa ja huoltajuutta koskevat seikat. Epäasiallisten viestien joukosta on tällöin normaalia haastavampaa erottaa selvästi häirintätarkoituksellinen teksti. (HE 19/2013 VP, 36.)

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä yksityisyydensuoja tarkoittaa, millaisen suojan se toimijoille antaa sekä mitä oikeuksia ja velvollisuuksia se tuo yhteisölliseen mediaan. Voidaan sanoa, että verkkopalveluiden henkilötietosuoja on saamassa jatku- vasti lisää huomiota lisääntyvien internetpalveluiden ja niiden kasvavan käyttäjämäärän vuoksi. Palveluiden käyttöehtojen hyväksyminen alkaa olla hankalaa niiden vaikealu- kuisuutensa vuoksi. Suosittujen yhteisöpalveluiden mainosrahoitteisuus uhkaa rekiste- rinpitäjän hyvää tietojenkäsittelytapaa, koska palvelun tuottavuuskasvun vuoksi maksa- vat asiakkaat voidaan nähdä rekisteröityjä käyttäjiä korkeammalla. Lisääntyneestä kävi- jämäärästä voidaan silti olettaa, että he pitävät henkilötietosuojan tasoa vähintään koh- tuullisena. Valvonta ja suojaus onkin kotimaassa monipuolista, vaikka vielä vaikuttaa, että ne tulevat yhdessä lainsäädännön kanssa hieman jäljessä suhteessa loukkauksiin.

Positiivista silti on, että ongelmiin pyritään reagoimaan nopeasti ja viranomaiset vahvistavat tehokkaasti asemaansa sosiaalisessa mediassa. Tarkastelu tehtiin lainopillisen opinnäytetyön vaatimuksia noudattaen, käyttäen luotettavia tietoja useasta lähteestä aina lakiteksteistä, kirja- ja verkkojulkaisuihin asti. Työssä edettiin tekstin kannalta luontevassa järjestyksessä, jossa aihetta hiljalleen avattiin. Pääotsikoiksi koottiin ja eriteltiin laajat ja aiheen kannalta tärkeät aiheet, joita syvennettiin alaotsikoin. Lähteissä tasapainotettiin lakitekstin mekaanista kerrontaa kirjallisuuden avulla tuomaan tekstiin enemmän käytäntöä ja soveltavaa näkökulmaa. Internetlähteitä hyödynnettiin pääasiassa sosiaalista mediaa käsittelevässä osiossa, sekä oikeuskäytännöissä. Asiakokonaisuuden ollessa varsin uusi, ei oikeuskäytäntöä kuitenkaan löytynyt aivan kuin oletin.

Nostin opinnäytetyössä esille kuinka luonnollinen henkilö nauttii yksityisyydestään tässä uudenaikaisessa verkostollisessa ympäristössä. Jotta saataisiin mahdollisimman realistinen kuva käyttäjän yksityisyydensuojasta, oli ensisijaista selvittää millaisessa asemassa käyttäjä on suhteessa verkkoympäristöönsä, sekä minkälaisia oikeuksia ja velvollisuuksia tämän toimintaan liittyy. Tässä työssä verkkoympäristön sisällä tärkein suhde on rekisteröidyllä ja rekisterinpitäjällä, joiden vuorovaikutus määrittää palvelun luotettavuutta, unohtamatta kuitenkin kolmannen osapuolen, kuten verkkorikollisuuden aiheuttamaa vaikutusta.

Virtuaalimaailma on todella laaja ja varsinkin oikeudellisesti katsottuna uusi kokonaisuus, jossa liikkuu lukematon määrä erilaisia toimijoita. Samanlaista mediaa ei ole olemassa, missä ulkopuoliset pääsisivät yhtä lähelle käyttäjän elämää ja henkilötietoja kuin sosiaalinen media. Palveluiden sääntely on tarkkaa, joka näkyy käyttöehtojen pituutena, sekä sen isäntämaan lakipykälissä. Sääntelystä ja siihen kuuluvasta käyttäjän yksityisyydestä vastaa ensisijaisesti rekisterinpitäjä, jonka luotettavuutta uhkaa suhteellisen nopeasti muuttuva teknologia sekä uudenlaiset rikostavat. Viranomaisten täytyy päivittää toimintaansa jatkuvasti, jotta verkkorikollisuus voitaisiin ehkäistä varhain. Ongelmia toimivaan lainsäädäntöön luovat myös suomalaisten laajaa suosiota nauttivat ulkomaiset palveluntarjoajat, joihin Suomen viranomaisilla on heikompi ulottuvuus verrattuna kotimaisiin toimijoihin. Loukkauksen sattuessa yksittäisen peruskäyttäjän oikeusturva voi siis pahimmillaan olla kaukana hänen ulottumattomissaan.

Aihe oli melko koskematton, joten valitsin kirjoittaa sen lainopillisesta näkökulmasta. Jatkotutkimuksena syvyyttä voisi hakea kysely- ja haastattelututkimuksilla, joita kannattaisi kohdistaa isoimpien palveluiden rekisterinpitäjille sekä kyseisten maiden viranomaisille. Myös yksityisyydenloukkauksien uhreiksi joutuneiden käyttäjien kokemuksia olisi syytä tarkastella oikeusturvan toteutumisen kannalta.

Lähteet

- Aaltonen-Ogbeide T., Saastamoinen P., Rainio H. & Vartiainen M. 3/2011. Silmät auki sosiaaliseen mediaan. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu.
- EU:n tietosuojadirektiivi 95/46/EC. 1995.
- Forss M. 2014. Sosiaalisen median selviytymisopas. Helsinki: Crime Time.
- Henkilötietolaki 523/1999.
- Henkilöllisyyden luomista koskeva hanke 2010. Sisäasianministeriö. 32/2010.
<https://www.intermin.fi/julkaisu/322010>. 5.10.2015.
- HE 94/1993vp. Hallituksen esitys eduskunnalle rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toisen vaiheen käsittäviksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muutoksiksi.
- HE 96/1998. Hallituksen esitys eduskunnalle henkilötietolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- HE 232/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain eräiden tietoverkkorikoksia koskevien säännösten muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- Husa J., Mutanen A. & Pohjolainen T. 2008. Kirjoitetaan juridiikkaa. Helsinki: Talentum.
- Innanen A. & Saarimäki J. 2009. Internet-oikeus. Helsinki: Edita.
- Järvinen P. 2002. Tietoturva ja yksityisyys. Helsinki: Docendo.
- Kalliala E. & Toikkanen T. 2012. Sosiaalinen media opetuksessa. Helsinki: Finn Lectura.
- Koskinen S., Alapuranen L., Heino A. & Salli M. 2005. Henkilötietojen käsittely työelämässä. Helsinki: Edita.
- KHO 1991:17/761/90
- KKO 2003:36
- Laki rikoslain muuttamisesta 531/2000.
- Nyyssölä M. 2001. Yksityisyyden suoja työsuhteessa. Helsinki: Sanoma Pro.
- Pesonen P. 2013. Sosiaalisen median lait. Helsinki: Kauppakamari.
- Pakkokeinolaki 806/2011.
- Salminen M. 2009. Tietosuoja sähköisessä liiketoiminnassa. Helsinki: Talentum.
- Sisäasiainministeriön poliisiosasto. 2009.
[http://poliisi.fi/intermin/images.nsf/files/71fe70945f25930bc22575d60036369b/\\$file/patja_ohje.pdf](http://poliisi.fi/intermin/images.nsf/files/71fe70945f25930bc22575d60036369b/$file/patja_ohje.pdf). 20.5.2015.
- Suomen perustuslaki 731/1999.
- Erytiseurobarometri 359. 2011. Tietosuoja ja sähköistä identiteettiä koskevat asenteet Euroopan unionissa. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/review2012/factsheets/1_fi.pdf. 6.10.2015.
- Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2013. Tehtävät.
<http://www.tietosuoja.fi/fi/index/tietosuojavaltuutetuntoimisto/tehtavat.html>. 8.9.2014.
- Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2014. Usein kysyttyä.
<http://www.tietosuoja.fi/fi/index/useinkysyttya/rekisteriseloste.html>. 2.2.2015.
- Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2015a. Lait.
<http://www.tietosuoja.fi/fi/index/lait/sahkoisenviestinnantietosuojalaki.html>. 3.3.2015.
- Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2015b. Ajankohtaista.

- <http://www.tietosuoja.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2015/01/tietoyhteis-kuntakaarionpaaosintullutvoimaan1.1.2015.html>. 2.5.2015.
- Tilastokeskus. 2014. Internetin käytön ja eräiden internetin käyttötapojen yleisyys.
http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_tie_001_fi.html.
15.01.2015.
- Vanto J. 2011. Henkilötietolaki käytännössä. Helsinki: Talentum.
Rikoslaki 39/1889.
- Viestintävirasto. 2013. Tehtävät.
<https://www.viestintavirasto.fi/viestintavirasto/virastonesittelyjatehtavat.htm>
l. 24.4.2015.
- Viestintävirasto. 2014. Evästeet.
<https://www.viestintavirasto.fi/kyberturvallisuus/palveluidenturvallinenkaytto/evasteet.html>. 23.3.2015